

Hogy az utóbbi intelemnek valóság alapja volt, arra jó példa: Németországban a hallgatóság és a pedagógusok sztrájkjal tiltakoztak a felsőoktatási könyvtárak állománygyarapítási kereteinek csökkentése ellen. (Az – sajnos – forrásunkból nem derül ki, hogy volt-e ennek a munkabeszüntetésnek fogantatója.)

Civil szervezésű sztrájk könyvtárak érdekében. Hm. Nem is akármilyen tett.

VOHLÍDALOVÁ, V.: Knihovny a politikové. = Čtenář, 51. köt. 3. sz. 1999. p. 66–68./

(Futala Tibor)

Információtőke

Az *információ* szótöve a „form”, azaz a forma. Ez egészül ki az „in”-nel, ami „-ban, ben”-t, „benne levőt” tesz ki. Következésképpen az információ „valami megformáltat” jelent, s így az élet legkülönbözőbb területein bizvást használható.

Az információ értéke tulajdonképpen a „valaminek megformáltságából, adottságából” vezethető le. Nevezetesen: az információ értéke abban gyökeresik, hogy egy-egy végbemenő folyamatról lehet segítségével fogalmat alkotni. Az érték konkrétan szólva itt az, hogy ha egyes személyek, államok, testületek stb. nem rendelkeznek a végbemenő folyamatokról információval és ismeretekkel, könnyen e folyamatokon kívül találják magukat, ami felveti perspektíváik és biztonságuk kérdését. Innen nézvést s egyszersmind a szükséglet nézőpontjából az információ *tőke*.

Ha a tőke a kereslet és kínálat metszéspontjába kerül, *áru* lesz belőle. Ha az áru formailag megfelelőnek látszik, ám tartalmilag hamis, „antiáru”, dezinformáció a neve. A dezinformáció léte veti fel az áru minőségének a kérdését, amelynek garantálására a szabványosítás, a szakértői szemle és a certifikálás szolgál. Tehát: az információnak mint árunak formailag és tartalmilag egyaránt „ülnie” kell.

Ha elfogadjuk – s miért ne fogadnánk el –, hogy az információ tőke és áru, a szerző szükségesnek tartja egyfelől az imént szóba került alapfogalmak

több nézőpontból való megvilágítását (ennek részben szakirodalmi idézetekkel tesz eleget), másfelől pedig a problematika „holdudvarában” keletkező jelenségek szemrevételezését. Ilyen jelenség mindenekelőtt az, hogy az információnak *tulajdonosa* van, mégpedig korántsem csak a tulajdonlás vonatkozásában, hanem – és főképpen – abban a vonatkozásban, hogy van egy olyan személy, aki felel az információ minőségéért, megfelelő és objektív voltáért. E téren a helyzet felettébb komplikált: a „kóklerség” kiküszöbölése érdekében a szerző a tartalmi, tárgyi telítettségű információpiac szükséges volta mellett érvel. Ezt követően esik szó a *tömegtájékoztatásról*, amely egyfelől tömeges megértésre alkalmasnak tűnő, másfelől pedig a tulajdonos által egyoldalúan átadott információ. Továbbmenve: az *információs piac* esetenként kriminalizálódhat, s az információ benne fegyverként szolgálhat. Ajánlat e kellemetlen jelenség elkerülésére: az információpiac kialakítása és szabályozott működtetése.

Végül: felettébb nehéz az információ árának megállapítása. E tekintetben első renden az alapismereteket kell értékelni, majd a belőlük levezetetteket. Legértékesebb az alapismeretekből közvetlenül levezetett információ.

MAGNITOV, S. N.: Ponátie informacionnogo kapitala. = Naučno-tehničeská informáciá, 1. ser. 5. sz. 1999. p. 28–33./

(Futala Tibor)

Információs központok-könyvtárak térbeli kívánalmairól

Bármiféle épület fizikai és lélektani „jósága” több feltételnek való megfeleléstől függ. Ezek: atmoszféra, világítás, akusztika, működés, (szép) kilátás, szociális és lélektani feltételek. A felsorolt feltételek az elkészült épületben geometrikus, atmoszferikus, megvilágítási, hő- és hangbeli, mozgási és műkö-

dési, esztétikai és megjelenésbeli, színharmóniai és lélektani tulajdonságokként manifesztálódnak.

Az információs központokat-könyvtárakat 25 évre szokták tervezni. Eközben a tervezésükkel kapcsolatos követelményeknek mind általánosan,